

- agenda verslag: **Vergadering Werkgroep Erfgoed (19/01/2015)**
vergaderdatum: 22/12/2015
voorzitter: /
verslaggever: Kim Decombes
aanwezig: Gust Van Minnebruggen, Ivo Bylemans, Roger Bevers, Adriaan Bevers, Kris Kenis, Leo Dierickx, Wally Schoofs, Rico Otto en Kim Decombes (verslag)

afwezig met kennisgeving: Bert Verbeke, Stef Van Liere

afwezig zonder kennisgeving: Alois Brosens

Vergadering Werkgroep Erfgoed

Nieuwe leden van de werkgroep erfgoed en nieuwe medewerkers cultuurdienst

De werkgroep erfgoed heeft haar leden bestand uitgebreid. Voor deze en komende vergaderingen worden ook de kerkfabrieken en oud-strijdersverenigingen uitgenodigd. De thema's leunen vaak aan bij de onderwerpen die deze verenigingen onder hun hoede nemen.

Ook binnen de cultuurdienst hebben zich in de tweede helft van 2014 enkele veranderingen voltooid. Er zijn twee nieuwe collega's begonnen op de cultuurdienst:

1. Cultuurmedewerker: Marie Geysen i.v.v. Johan De Feyter
2. Programmatie GC: Jasper Posson i.v.v. Koen Bollen

Activiteiten seizoen 2014-2015

- Herdenking WO I

Activiteiten in het kader van WO I 2014:

1. De **nationale wandeldag** i.s.m. de Sint-Michielstappers was een groot succes. Er kwamen duizenden wandelaars op af. Ook het aantal geïnteresseerden voor de geschiedenis van WO I in Brecht was talrijk. Roger Bevers laat weten dat er nog fotopanelen op zolder van de pastorie liggen.
2. **Tentoonstelling WO I** in de provincie Antwerpen. Ook deze tentoonstelling trok veel bezoekers aan. Dit waren zowel individuele bezoekers, als inwoners van het rusthuis als lokale scholen.
3. Inhoudig **Heilig Hart beeld** trok +/- 120 bezoekers.

www.brecht.be

Gemeentehuis
Gemeentepark 1
B-2960 Brecht
tel. 03 660 25 50

Administratief centrum
Kerklei 2
B-2960 Sint-Job-in-'t-Goor
tel. 03 636 00 44

Dienst vrije tijd
Gemeenteplaats 1
B-2960 Brecht
tel. 03 660 28 30

Technische dienst
Van Pulstraat 15
B-2960 Brecht
tel. 03 660 17 20

4. De opening van het toeristisch seizoen viel samen met **erfgoeddag** in 2014. Dit keer was het een andere aanpak, een andere formule: niet met standjes van lokale verenigingen en/of ambachten, wel een fietstocht en een zeer beperkte tentoonstelling van Wally Schoofs over WO I. Deze editie was geen denderend succes, misschien ligt het aan de nieuwe aanpak.
5. In samenwerking met de cultuurdienst werd het theaterstuk van **Begijn le Bleu 'Ontploft!'** geprogrammeerd. Dit was een succes. De zaal was volledig uitverkocht!
6. De thema-uitstap naar Ieper en **het 'In Flanders Fields' museum** bracht 40 deelnemers op de been. De uitstap is vlot verlopen.
7. De **bustoer 'Om nooit te vergeten...'** telde 25 deelnemers met Wally Schoofs als gids.
8. I.s.m. de cultuurdienst werd de theatervoorstelling **'Petrus en de dodendraad'** van het gezelschap Het Gevolg geprogrammeerd in het GC. Dit was een succes. De zaal was uitverkocht.
9. De thema-uitstap naar het **'Stampe en Vertongen museum'** in Deurne is afgelast wegens slechts zes inschrijvingen.

- **Voorbije activiteiten 2014 (m.u.v. projecten in kader van WO I)**

1. **Streekproducten** in de kijker zetten – levend erfgoed en streekeigen producten
 - a. Op bezoek bij geitenboerderij Ton Jansen: +/- 30 bezoekers
 - b. Op bezoek bij Tuinbouwbedrijf Joosen: 44 bezoekers
 - c. Op bezoek bij Melkveebedrijf 'De Steenhovense boshoeve': 12 bezoekers (deelnameprijs te duur)
2. **Open Monumentendag 'De Merel'**

Op OMD gingen er twee gegidste wandelingen door met natuurgids Gilberte Wils. De hele dag konden de bezoekers ook nog op zelfstandige basis met een informatie flyer het domein bezoeken van 10.00-18.00 uur. Het aantal geschatte bezoekers bedraagt 150. De flyer werd mee opgenomen in het toeristische wandelaanbod.
3. De uitstap 'met je gezin naar het museum' was een uitstap gepland naar **het Huis van Alijn** in Gent. Deze uitstap was gericht naar gezinnen met jonge kinderen, maar helaas afgelast wegens te weinig interesse.
4. De workshop **Oud en Hout?!** was een eenmalige cursus tegen de behandeling tegen houtaantasting. Deze werd verzet naar latere datum (seizoen 2015-2016): nog overeen te komen. Dit is ook van belang voor de kerkfabrieken, zodat zij tijdig kunnen ingrijpen in de houtwormproblematiek van de kerken.
5. De **sprookjeswandeling** was gericht op kinderen tot 12 jaar. Het belang van het erfgoed rond de sprookjes stond daar centraal. Dit was een overweldigend succes met maar liefst 200 deelnemers! Het project was het resultaat van een samenwerking tussen toerisme en erfgoed. De promotie werd ook samen gevoerd met de diensten milieu en sport (10000 stappen en sterrenwandeling). Let op: gratis activiteit!
6. **Voorstelling kinderboek 'Op stap met Kik en Eek'**. Dit is een kinderboek met vier wandelingen van 1-6 km voor jonge gezinnen. Het is een doe-boek met stickers om het Brechtse erfgoed te ontdekken. Verkoopprijs bedraagt 7.5 euro en sinds december werden er al 50 stuks verkocht.

Kik de kikker en Eek de eekhoorn zijn de kinderfiguurtjes van Brecht om kinderen in aanraking te laten komen met het lokale erfgoed. De toekomstige kinderprojecten zullen ook met deze diertjes aangebracht worden.
7. **Kerstlichtjesticht**

Voor de allerkleinsten was er in de kerkstvakantie een zoektocht met kik en eek in het park. Deze zoektocht was met lampionnen en gebaseerd op het erfgoed dat in het park aanwezig is. Dit project was i.s.m. jeugdendienst en telde 38 deelnemers.

Activiteiten seizoen 2015-2016

1. **Custosjaar 2015**

In 2015 is het 500 jaar geleden dat Johannes Custos of Jan de Coster de Latijnse school in Brecht stichtte. Een jaar om te herdenken zoals –naar analogie van- o.a. het Mudaeusjaar in 2011. Het project zal bestaan uit: De start der activiteiten gaat door op vrijdag 9 oktober 2015.

- a. Een informatiemap naar analogie van Daens voor geïnteresseerden en inwoners van de De Costerstraat
- b. Oprichting van een standbeeld – werkgroep aankoop kunstwerken (waar het kunstwerk komt is nog niet beslist)
- c. Lessenreeks in samenwerking met het Davidfonds en Prof. Dhr. J. Papy
- d. Streekproductenmand in teken van Custos (Humanisme)

Adriaan Bevers voegt er aan toe om ook de scholengemeenschap via Ria Van Looveren in te lichten.

2. **De Slinger van Foucault**

Dit is een project van een werkgroep die als locatie de Sint-Leonarduskerk heeft uitgekozen. De slinger zal opgehangen worden in de Sint-Leonarduskerk. Als de kerk open is of op afspraak kan het project bezocht worden alsook de kerk. Een gids (brochure) kan de bezoeker de nodige informatie bezorgen. Het project loopt van mei tot september 2015.

3. **Activiteiten rond WO I**

- a. Huifkartocht Sint-Lenaarts (21/3/2015) – gids: Wally Schoofs
- b. Bezoek aan het loopgravenpad in Kapellen (27/9/2015)

4. **Kerstlichtjesticht** (voor lagere school) hervatten (analoog met 2014)

5. **Sprookjeswandeling** (analoog met 2014)

6. **Erfgoeddag 2015**

De erfgoeddag (26/4) valt ook dit jaar samen met de opening van het toeristisch seizoen en gaat over het thema 'Erf-goed!'. Het Kempisch Museum stelt haar deuren open voor een tentoonstelling over archiefstukken en burgemeesters evenals zal het gemeentehuis haar deuren opstellen waar Hans van Hulle (gemeente archivaris) een tentoonstelling houdt m.b.t. archiefstukken. Daarnaast zal ook de Gemeenteplaats ingekleed worden door de opening van het toeristisch seizoen en zal er een erfgoedzoektocht voor de kinderen uitgewerkt worden met Kik en Eek. Daarnaast zal er een centrumwandeling uitgewerkt worden voor de bezoekers.

7. **Open Monumentendag 2015**

Het programma van OMD (13/9) ligt nog niet vast. De organisatie werkt ook niet meer rond één thema. Nog even afwachten wat het nieuw concept te bieden heeft.

8. Een nieuwe uitstappen reeks rond lokaal erfgoed: '**Erfgoed achter de schermen**':

- a. Kerktoren van Sint-Lenaarts beklimmen tot helemaal boven
- b. Bezoek aan het herbestemde klooster in Sint Job (kinderopvang)
- c. Bezoek aan het privé kasteel De Eester
- d. Ideeën wandeling in het Kempisch Museum (in kader van de vernieuwing)
- e. Pelgrimage (Brecht-kapel OLV zeven Weenen – Sint-Lenaarts) (in kader van stichting open kerken)

9. Openingsdagen **Kempisch Museum**

Wegend de vernieuwing van het Kempisch Museum valt de derde zondag van de maand als openingsdag weg. In de plaats zullen we het museum trachten open te stellen op vaste dagen (ongeveer vijf) per jaar.

10. **Open Kerken**

Het concept (overkoepelende organisatie) bestaat er uit dat de kerk haar deuren openstelt in het toeristisch seizoen. Het doel is om acht opeenvolgende weken drie dagen per week vier uur open te zijn. Zowel de kerkfabrieken van de Sint-Leonarduskerk en de Sint-Michielskerk willen hieraan deelnemen. Ivo Bylemans laat weten dat het praktische nog verder afgesproken moet worden op een vergadering met de kerkfabriek.

Adriaan Bevers vraagt om dit ook in de regio te communiceren zodat ook andere verenigingen hun planning hierop kunnen maken.

Roger Bevers vraagt of er eventueel tentoonstellingskasten vrij zijn om die acht opeenvolgende weken te gebruiken. Kim bekijkt dit met de cultuurdienst.

11. Herdenking 70 jaar **WO II**

Het einde van WO II zou herdacht worden in Sint-Job-in-'t-Goor op 3 mei 2015. Centraal hierbij staat de inhuldiging van de straatnaam 'Harry Williamslaan', naar een gesneuvelde Canadese majoor. Op het Lichtenbergplein zal een ceremonie gehouden worden. De zoon van deze majoor zal met zijn vrouw overkomen, alsook een bevriend koppel. Daarnaast zal er nog een Canadese veteraan aanwezig zijn, dhr. Goodman, die zijn leven te danken heeft aan Williams en de zoon van een Canadese tankcommandant. Naast de ceremonie zullen er militaire voertuigen te bezichtigen zijn.

Er worden nog twee luiken/verhalen vastgekoppeld aan de ceremonie namelijk: de Canadese tanks die door Brecht-centrum rijden en het verhaal van de oorlogskunstenaar Pepper uit Sint-Lenaarts. Eventueel kan er nog een standbeeld opgericht worden. Het is namelijk zo dat in elke deelgemeente: A. een standbeeld staat ter nagedachtenis van het menselijk leed, B. een relict is behouden als getuigenis van de oorlog en C. in twee van de drie deelgemeenten staat er ook een authentiek relict behalve in Sint-Lenaarts. Dit kan eventueel aangevuld worden. Een 'adoptieplan' voor de scholen zodat ook zij een beleving kunnen koppelen aan het oorlogsgebeuren op lokaal vlak, zal door Kris Kenis afgetoetst worden op het scholenoverleg op vrijdag aanstaande.

Adriaan Bevers laat weten dat er voor het praktische werk van een monument misschien wel een beroep kan gedaan worden op het VITO van Hoogstraten voor het laswerk bijvoorbeeld.

Gust Van Minnebruggen laat weten dat de hoeveelheid schade in Brecht niet te onderschatten is kwestie van afgebrande huizen. Dit mag niet vergeten worden.

Restauraties kerken

Het **bestrijden van houtworm** in drie kerken (Sint-Lenaarts, Sint-Willebrordus en H. Man Job) is zo goed als afgerond. Noodzaak voor de kerkfabrieken om de toestand in de kerken in de gaten te houden. Nuttig om de cursus oud en hout?! te volgen. Kim laat hieromtrent nog een nieuwe datum weten.

Opstellen dossier **Sint-Theobalduskapel**

Wegens de verandering van de wetgeving van 1.1.2015 moest er gewacht worden tot nu. Ivo Bylemans vertelt dat het morgen (dinsdag 20/1) op de vergadering van de kerkfabriek wordt besproken.

Ivo Bylemans laat ook nog weten dat Monumentenwacht in de nabije toekomst een inspectie komt doen van het interieur van de kerk.

Kempisch Museum

Het Kempisch Museum werd door de Oudheidkundige Kring voor Brecht geschonken aan de gemeente. De Kring zelf blijft als vzw bestaan.

De gemeente zal van nu tot 2017 het museum vernieuwen en moderniseren. Dit zal gebeuren door de erfgoedconsulente in samenwerking met een beheersorgaan / werkgroep van het Kempisch Museum, naar analogie van het beheersorgaan voor het Gemeenschapscentrum en de bibliotheek. Zij nemen de taak van het beheren van het museum ter harte. In dit beheersorgaan zouden partners moeten zitten van de Kring, de Kleipikker vzw, individuen, ...

In maart willen we van start gaan met het beheersorgaan. De uitnodigingen zullen verstuurd worden in de komende weken door Kim.

Er werd een stappenplan uitgewerkt om de collecties te beperken in aantal (keuzen moeten hier gemaakt worden van schenkingen/herbestemming/...). Dit zal gebeuren per collectie. Op deze manier is het de bedoeling om drie thema's in de kijker te zetten: archeologie, humanisme en steenbakkerij. Een rode draad/verhaal zal de bezoeker dan meenemen voor een reis doorheen de geschiedenis van Brecht vanaf de prehistorie tot nu.

De modernisering en vernieuwing zal heel wat manuren en engagement vragen van vrijwilligers en natuurlijk ook van de vrijwilligers binnen het beheersorgaan.

Adriaan Bevers vermeldt dat het misschien nuttig is om voor het steenbakkerij gedeelte Frank Becuwe terug aan te spreken, die in het verleden al een onderzoek heeft gedaan naar aanleiding van een op te richten steenbakkerijmuseum. Daarnaast kunnen er via Kristine Matthijssen misschien Europese gelden aangewend worden. Gust Van Minnebruggen merkt op dat het heel moeilijk is omdat veel dingen geschonken zijn en wat zal de Brechtse bevolking er van vinden?!

Kris Kenis en Kim Decombes zeggen dat het nodig is om op een eerlijke subtiele manier toch een nieuwe dynamiek te brengen in het Kempisch Museum. Dit is nodig.

Varia

1. Adriaan Bevers vermeldt dat het kerkhof van Sint-Lenaarts ontruimd zal worden en vraagt zich af wat er met de pastoorsgraven zal gebeuren? Als de familie geen aanvraag doet zegt Kris Kenis en Roger Bevers zal het graf weggedaan worden. Adriaan vraagt ook wat er met de coniferen gaat gebeuren. Kris vraagt dit na.
2. De Leewerk: kan dit natuurgebied eens opgekuist worden vraag Adriaan Bevers. Komt er voor dit domein een termijnvisie en/of een beheersplan? Kris Kenis legt uit dat dit Habitat richtlijngebied is en dan ingrepen er haast onmogelijk zijn.